

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

Oficialno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug
v Ljubljani“ in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“
s sedežem v Celju in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	p
Pri 1 × objavi $\frac{1}{3}$ str.	500	—
„ „ „ $\frac{1}{2}$ „	250	—
„ „ „ $\frac{1}{4}$ „	125	—
„ „ „ $\frac{1}{8}$ „	62	50
„ „ „ $\frac{1}{16}$ „	31	25

VI. letnik.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1923.

Štev. 22.

Vse one naročnike, ki do sedaj še niso poravnali zapadle naročnine za l. 1923. in ki jo najkasneje do dne 30. novembra t. l. še ne bodo poravnali, opozarjamo, da jim bomo poslali prihodnjo, t. j. 23. številko „Obrtnega Vestnika“ po poštnem povzetju.

Vsem obrtnim zadrugam in društvom!

V zadnjih štirih številkah «Obrtnega Vestnika» smo priobčili pod naslovom «Prisilno zavarovanje obrtnikov in njihovih rodbinskih članov zoper bolezni in starost» referat, katerega je imel g. Fran Ravnikar na obrtniškem shodu v Ljubljani dne 8. septembra t. l. Tovariš Ravnikar je tedaj predlagal sledeče resolucije:

I. Obrtniki, zbrani na shodu dne 8. sept. 1923., uvidevajo potrebo obveznega zavarovanja obrtnikov za slučaj bolezni in starosti in odobravajo v referatu podane smernice za izvedbo tega zavarovanja.

II. Shod poziva načelstvo Zveze obrtnih zadrug, da dá s pomočjo strokovnjakov izdelati zakonski načrt o obveznem bolniškem in starostnem zavarovanju obrtnikov v zmislu smernic referata, da ga objavi in stavi na javno diskusijo v «Obrtnem Vestniku» in po potrebi v drugih listih in da po končani diskusiji revidirani zakonski načrt pošlje ministrstvu trgovine in industrije in ministrstvu za socialno politiko, kakor tudi zainteresiranim poslancem radi donošenja zakona.

III. Shod obrtnikov zahteva, da dá država za obvezno zavarovanje obrtnikov isto moralno in materijelno podporo, kakor jo uživa obvezno delavsko zavarovanje.

Radi tega poziva shod ministrstvo trgovine in industrije in ministrstvo za socialno politiko, da na podlagi od načelstva Zveze obrtnih zadrug izdelanih zakonskih načrtov, nemudoma izdelata svoj zakonski načrt in ga predloži vladi in narodni skupščini.

IV. V kolikor še ne bi bilo mogoče obvezno zavarovanje obrtnikov za vso državo, se zahteva donošenje zakona s tem, da vsaka oblast sama odloča o obveznosti zavarovanja obrtnikov.

Obvezno zavarovanje na območju Slovenije naj se tudi v tem slučaju nemudoma izvede.»

Po daljši zanimivi debati, katere se je udeležilo več navzočih obrtnikov, se je na predlog g. J. Zadravca sprejela sledeča resolucija:

«Referat se dá v tisk in se razpošlje vsem zadrugam, organizacijam in društvom v proučevanje. Medtem naj se po strokovnjakih izdelata zakonski načrt, ki se naj predloži sestanku načelnikov, o katerega sklepil naj razpravlja v ta namen posebno sklican shod obrtnikov.»

S priobčevanjem referata smo končali, in je sedaj dolžnost zadrug in vseh obrtnih društev, da referat podrobno proučijo ter da razpravljajo o predmetnem vprašanju na svojih sejah in sestankih.

Vprašanje obligatornega zavarovanja je življenske važnosti za celokupni obrtniški stan in zato ga moramo prav dobro proučiti. Tu je potrebno, da se z akcijo za obligatorno zavarovanje obrtnikov seznanijo sleherni obrtniki ter vse obrtnikom naklonjene kroge, in da se za uresničenje tega načrta pridobijo vsi merodajni faktorji v državi. O sklepih, ki jih bodo napravile o zavarovanju naše organizacije, se naj obvesti Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani.

Kakor od vseh organizacij, tako bo sprejemal in radevolje priobčeval «Obrtni Vestnik» tudi od posameznih obrtnikov vposlane izjave in razprave o prisilnem zavarovanju zoper bolezni in za starost. Potrebno je, da zastavi sleherni obrtnik vso svojo moč za to, da se to vprašanje reši na način, ki zajamči obrtništvu boljšo bodočnost. Vprav sedaj, ko kuje in izdaja naša socialnopolitična zakonodaja zakone in naredbe vseh vrst, baš sedaj je moment, da se zganemo tudi obrtniki in da zahtevamo, da nam dá država v socialnem oziru vsaj iste dobrine in zaščite, kakor jih uživajo drugi stanovi. Menimo, da tvori po svojem gospodarskem in socialnem položaju obrtništvo v naši državi tako važen faktor, da bi bila dolžnost države, da ga ščiti. Potrebno je pa predvsem, da se sami zganemo, da stavimo zahtevo po prisilnem zavarovanju obrtništva vsi in povsod. Država sama nam tega iz lastne inicijative nikdar ne bo dala. Obrtnike pozna država samo tedaj, ko potrebuje davke in takse, pri socialni zaščiti se na interese obrtništva ne ozira. Zato je naša dolžnost, da se strnemo vsi obrtniki v enotno fronto, da ne bo v vprašanih stanovske zaščite nobene izjeme. Vprašanje je za celokupno obrtništvo življenske važnosti in zahteva, da za njega ugodno rešitev zastavimo vse svoje sile.

Dr. Pretnar:

Novi obrtni zakon v delu.

V eni zadnjih številčk našega lista je izšel članek, ki je opozarjal obrtništvo, naj se pripravi na to, da si bo na jasnem, kako hoče imeti urejen svoj bodoči obrtni red, ki bo veljal za vso Jugoslavijo. Že takrat smo opozarjali, kako nam trgajo eno poglavje za drugim iz našega doslej v Sloveniji veljavnega obrtnega reda in nam kar nekako oktroirajo nove zakone in dolgovozne nesistematične ter za naše obrtništvo nesprejemljive pravilnike. Te primere nam nudi zakon in pravilnik o socialnem zavarovanju, o zaščiti delavcev, zakon o gostilničarskem in kavarnarskem obrtu, ki je pravkar zagledal beli dan ter podvrigel te obrtnike finančnim oblastom in po katerem izdela finančni minister pravilnik, ki bo, kakor vse kaže, dosedanje predpise popolnoma prevrgel, konečno pravilnik o obrtu carinskih posrednikov, ki se na naše obrtne predpise ni oziral prav nič. Žalostna izkušnja nas uči, da se naši obrtniški krogi, kadar gre za nje, prav malo, ali pa sploh ne vprašajo za njih mnenje, kamo-li da bi se njihove zahteve pravično upoštevale. Običajno se že izdelan projekt pošlje v izjavo, a to je za nas že prepozno, ker zapisanih stvari običajno ne izpremene več vključ našim predlogom. Tudi nam dajo za izjavo tako malo časa, da je temeljit pretres nemogoč. Po toči zvoniti je prepozno!

Pravkar izvemo, da se urejuje in zbira v ministru trgovine in industrije material za izdelavo projekta novega zakona o radnjama (obrtih), ki bo veljal za vso kraljevino. Čim bo izdelan, ga bodo poslali v izjavo zainteresiranim institucijam.

Vidimo torej, da bje odločilna ura našemu obrtnemu zakonu, ki ga obdelujejo že od leta 1919. dalje, a doslej brez uspeha, in kakor kaže, tudi brez sporazumno določenih in utrjenih smernic, ki bi na eni strani ustrezale enotnosti države, na drugi pa posebnostim gospodarsko tako različnih pokrajin, različnih po svojem gospodarskem in obrtnopravnem *zgodovinskem razvoju*, pa tudi po *današnjih* gospodarskih prilikah in stopnji kulture in izobraženosti obrtništva v strokovnem oziru. Mislimo le na naše industrijske kraje, pa na žalostne razmere v Macedoniji. Tu bo težko, zelo težko delo, da se reši naloga, ki bi pravično uredila problem enotne obrtne zakonodaje za vso državo.

Da ne pridemo prepozno, je treba že sedaj naglo in temeljito na delo, da se v medsebojnem sporazumu našega obrtništva, pa tudi v sporazumu z obrtniškim organizacijami drugih pokrajin dobe vsaj *enotna temeljna načela*, preko katerih gospodje, ki pripravljajo pri našem resortnem ministru zakonski projekt, ne smejo pod nobenim pogojem. Šele potem naj se projekt ponovno v podrobnostih pretrese in predloži parlamentu.

Treba je, da gredo obrtniške organizacije takoj na delo!

Pomemben obrtniški praznik.

V soboto, 10. t. m., je praznovala Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani 30letnico svojega obstanka. Hkratu s tem lepim slavljem se je vršil častni večer g. Valentina Urbančiča, kateri načeluje zadrugi uspešno že 15 let. Slavnost se je vršila v znani narodni gostilni g. Franca Kavčiča na Privozu v praznično

prirejenih prostorih. Okusen aranžma je bilo delo g. Korsika, načelnika Zadruga trgovskih vrtnarjev. Redke te obrtniške slavnosti so se udeležili razen združnih članov odposlanci ljubljanskih obrtniških zadrug in pa načelnik Zveze obrtnih zadrug g. E. Franchetti. Slavnosti so se dalje kot povabljeni udeležili gg. minister n. r. dr. G. Žerjav, dr. Fran Windischer, finančni delegat dr. Šavnik ter odposlanci ljubljanskega novinarstva. Vladalo je praznično razpoloženje in res kolegijalni duh med udeleženci. Vrsto napitnic je otvoril g. Batjel, kateri je pozdravil goste ter jubilanta. V lepem in pristrčnem govoru se je nato g. Franchetti spominjal velikih zaslug jubilanta za kovinsko zadrugo ter za obrtniško organizacijo stanovsko kakor gospodarsko ter mu izrekel pristrčne čestitke našega obrtništva ob živahnem pritrjevanju udeležnikov. Ob živahnem pritrjevanju družbe je nato izpregovoril minister g. dr. Žerjav ter v izbranih besedah nazdravil zadrugi in njenemu zaslužnemu načelniku, ki je tako kot značajan obrtnik kakor kot zaveden državljani dika naše Ljubljane. G. dr. Fran Windischer je nato v širšem govoru izpregovoril o napredku, ki ga je z veseljem zaznamovati v našem obrtništvu v zadnjih desetletjih ter je sporočil v iskrenih besedah g. jubilantu Urbančiču pristrčne čestitke in pozdrave Trgovske in obrtniške zbornice, Slov. trgovskega društva «Merkurja», katero je vedno stalo v najboljših stikih z obrtniškim organizacijami, ter v imenu Centralne industrijskih korporacij. Finančni delegat g. dr. Šavnik je v lepi zdravici poudarjal zdravo jedro našega domačega obrtništva ter njega zmisel za gospodarski napredek. Besede g. finančnega delegata so našle pristrčen odziv pri vseh udeležencih. Na tem lepem večeru je sledila še cela vrsta drugih napitnic, in sicer so govorili v imenu novinarjev g. Ekar, nadalje gg. Korsika, ravnatelj Obrtne banke Ciril Dolenc. Pomembna slavnost se je završila v najlepšem soglasju. Jubilant je dobil od svojih tovarišev in prijateljev dve lepi darili. Na tem v vsakem pogledu uspelem večeru se je s splošnim pritrjevanjem razpravljalo o predlogu g. dr. Windischerja, da bi bilo umestno, prirediti v okvirju Slovenskega obrtniškega društva v Ljubljani od časa do časa redne družabne večere za obrtnike, na katerih večerih bi se razpravljalo neprisiljeno o tekočih gospodarskih vprašanjih in o obrtniških željah. Naše uredništvo visoko ceni zaslužno delovanje g. Valentina Urbančiča na polju obrtniške stanovske in gospodarske organizacije ter želi simpatičnemu jubilantu, da deluje še mnoga leta tako uspešno v prid domačega obrtništva kakor doslej.

Poostritev pogojev za snovanje novih industrijskih podjetij.

Ministrstvo trgovine in industrije zahteva v predlogu finančnega zakona za l. 1923./1924. v čl. 123. nastopno pooblastilo:

«Ovlaščuje se Ministar trgovine i industrije, da na teritoriju kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca izuzetno od postojećih zakona može jedino davati odobrenje za podizanje industrijskih in fabričkih preduzeća. No za fabrike špirita in karata za igranje potrebna je saglasnost Ministra finansija.»

Dasi je to pooblastilo za ves naš gospodarski položaj največje važnosti, ker bi bilo, v primeru da obvelja, edino od ministrstva odvisno, ali se dovoli osnovanje novo nameravanega industrijskega ali

fabriškega podjetja, vendar jo hoče ministrstvo uveljaviti potom kratkih določb v finančnem zakonu brez predhodnega zašlišanja gospodarskih krogov in korporacij in s tem izpremeniti fundamente našega prava. Obstoječi pravni položaj, kakor ga ustvarjajo določila sedaj veljavnih obrtnih zakonov, bi bil naenkrat pri kraju. V vsakem konkretnem primeru bi bilo treba dovoljenja trgovinskega ministra za ustanovitev novega obrtnega podjetja. Jasno je, da je to vprašanje osebno za Slovenijo, katera je absolutno navezana, da se smotreno razvija v industrijskem pogledu, največje važnosti. Že sedaj obstoja v naši centrali struja, katera smatra, da Slovenija vsled svoje eksponirane lege ni pravi teren za celo vrsto industrij. V tem pogledu so nazori tako ostri, da se celo tovarni za špirit v Ljubljani zaradi eksponiranega položaja Ljubljane odredka eksistenčna pravica.

Podjetje navzlic vsem prizadevanjem ne more dobiti dovoljenja za izdelovanje špirta za domačo potrebo. Celo glede projekta tovarne za platno v kamniškem okraju so bili izraženi pomisleki. Pa ne samo glede novih podjetij se delajo težave, ki prihajajo do veljave zlasti pri snovanju akcijskih družb, za katere je potrebno izrecnega dovoljenja ministrstva. Celo zaradi že obstoječih podjetij metalurgične in kemične stroke se je zastopalo mnenje, da jih je treba prenesti v bolj centralno ležeče kraje naše države.

Za enkrat je to le meglena teorija, ki pa vendar slabo vpliva na podjetnike, kateri spričo ugodnih prometnih, upravnih in delavskih razmer izbirajo Slovenijo za nova podjetja. Po sedanjem obrtno-pravnem položaju je glede nastajanja obrtnih in industrijskih podjetij, v kolikor jih snujejo posamezniki, stvar gladka, ker je treba ali samo obrtne zglastitve pri našem obrtnem oblastvu ali pa dokaza o izpolnitvi v zakonu predpisanih pogojev. *Popolnoma drugače pa bodo razmere, čim bi bilo treba za vsak nov projekt industrijskega ali fabriškega podjetja izrecnega dovoljenja trgovinskega ministrstva. V takem slučaju bo odvisno samo od svobodnega preudarka trgovinskega ministrstva, ali se sme ustanoviti nameravano podjetje ali ne. Naravno je, da se na ta način otežkočuje snovanje novih podjetij.* Podjetnikom se jemlje čas in ugodno konjunkturo ter se jim nalagajo veliki stroški, saj je znano, da je brez intervencij težko spraviti celo obične, tekoče posle hitro v red. Nastajajo pa tudi druge nevarnosti: reputacija, čistost naše uprave.

Stvar je za *razmere v Sloveniji najaktualnejša in res vitalne važnosti.* Ne smemo imeti pred očmi samo fabrike in velike industrije. Besedilo čl. 123. novega finančnega zakona je tako, da govori «o podizanju industrijskih i fabriških poduzeća». Razmejitev obrtnega in fabriškega podjetja, odločitev, ali gre v konkretnem primeru za fabriko, ali za obrtno podjetje, nareja v obrtni praksi že pri nas svoje težave. Celo pri nas je včasih v konkretnih primerih težko odločiti, ali gre za tovarno ali za obrtno podjetje. So podjetja, n. pr. v kemični stroki, ki so fabrike že ob razmeroma majhnem številu delavcev. Pri tem pa je treba imeti pred očmi, da je naziranje o tem, kaj je industrija in kaj je obrt v Srbiji drugačno nego pri nas. Spričo razmeroma skromnega obrtnega razvoja v krajih pod Savo je doli sodba o tem, kaj je industrijsko in kaj

obrotno, odnosno rokodelsko rado lahko drugačna nego pri nas, kjer pod fabriko in industrijo razumemo res le velika podjetja. Nevarnost je, da se bo izraz «industrijsko podjetje» jako široko tolmačil v praksi in da bo treba iskati odobrenja v ministrstvu celo za manjša nova obrtna podjetja. Ta nevarnost je tem večja, ker je izraz «industrijsko poduzeće» jako širok in obsežen zlasti za take urade, kjer so uradniki, ki imajo francoske študije, saj je znano, da romanski narodi rabijo izraz «industrija» tudi za manjša podjetja, glede katerih se pri nas vsekakor pod vtisom nemških pojmov rabi izraz «obrt» v nasprotju z «industrijo».

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je iz teh razlogov opozorila v posebni spomenici naše poslance in finančni odbor Narodne skupščine na velike neprilike za naše gospodarske razmere, ako postane navedeno določilo zakon. O svojem koraku pa je obvestila tudi ostale zbornice, da se prepreči velika nevarnost, ki preti neoviranemu razvoju novih industrijskih in tovarniških podjetij.

Poslano.*

Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Dne 30. oktobra t. l. se je končala obravnava po § 104. srb. kaz. zak. pred deželnim sodiščem v Ljubljani proti meni na ovadbo ravnatelja Kocmurja radi od mene napisanega članka v «Trgovskem listu», «Taboru», «Novi Dobi» in «Obrtnem vestniku» v avgustu l. 1922. pod naslovom: «Nečuvveno gospodarstvo bivšega odbora delavske bolniške blagajne v Ljubljani». Kritiko sem pričel radi prvotno zasnovane palače v Ljubljani in navedel med drugimi inkriminirane stavke:

«Tako je Kocmurjeva klika povzročila milijonsko škodo bolniški blagajni in tisti Kocmur se še danes usoja sedeti s svojo debelo kožo na ravnateljskem mestu zavoda, akoravno se mu je cela vrsta nelepkih reči že dokazala.»

Pri deželnem sodišču v Ljubljani sem nastopil dokaz resnice, kar se mi je tudi v glavnem posrečilo. Bil sem obsojen le radi preostrega izreka na 25 Din kazni.

Dokazal sem Kocmurju, da je Kocmurjeva klika delila denar v obliki nagrad pod raznimi imeni, med katerimi je bil Kocmur deležen največjih vsot.

Dokazal sem mu, da je imel Kocmur neupravičeno visoke vsote predujmov.

Dalje sem dokazal, da je izrabljaj bolniško-blagajniški avtomobil za privatne vožnje, da je sklenil z istim odborom pogodbo, na podlagi katere bi bil lahko postal mlad penzionist z vsemi rednimi in izrednimi prejemki definitivnih nameščencev;

da so nakupovali delnice strankarske tiskarne z bolniško-blagajniškim denarjem;

da so delili podpore za neki strokovni list;

da niso na drugi strani dali bolnikom vožnje iz bolnice, ako so bili v isto poslani;

da so nastavljali uradnike brez razpisa in brez kvalifikacije, da, celo sorodne osebe, ozirali so se izrečno na socialnodemokratske strankarske voditelje;

* Za vsebino tega članka odgovarja uredništvo le toliko, kolikor predpisuje zakon.

da ni še do danes Kocmur pojasnil računa o vožnji z avtomobilom na Rab čez Crikvenico;

da je prikrival zapisnike članu sosveta iz strahu pred javnostjo;

da so brezvestno špekulirali z zgradbo palače v Ljubljani;

da je žugal v preiskavi z maščevanjem;

da se je s Kocmurjevo vednostjo nabiralo pri uradnikih za zlate ure in verižice za Kocmurja in načelnika Rožanca. (Kak pomen ima tako darilo, si vsakdo lahko predstavlja.)

Kar pa nisem pri sodnji iznesel, je še tudi to, da se je denar nalagal v Splošnem kreditnem društvu, čigar vodilni član je bil tudi Kocmur.

To so dejstva, ki gotovo ne dopuščajo zaupanja možu na ravnateljskem mestu in je dolžnost merodajnih činiteljev, da naredijo remeduro.

Celje, dne 4. novembra 1923.

Ivan Bizjak.

Razno.

Obrtniški koledar 1924 izide že prihodnji teden in se bo z razpošiljanjem takoj pričelo. Opozarjamo vse, osobito zadrage in obrtna društva, ki še niso vposlala naročila, da koledar naročijo takoj, odnosno da nam naznajo, na koliko izvodov reflektirajo. Vsebinsko koledarja smo izpopolnili tako, da smo po možnosti ustregli vsem željam, ki so nam bile tekom leta izražene. Koledar bo najboljši kašipot za naše obrtnike. Izdelan je v najlepši, priročni obliki, tako da bo služil obrtniku kot zapisnik, obenem pa mu bo nudil vse informacije in navodila, ki so mu v vsakdanjem življenju potrebna. Zato naj ne bo obrtnika brez «Obrtniškega koledarja 1924». Naroča se pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani.

Iz Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo. Združeni odseki so imeli dne 12. t. m. sejo, na kateri se je razpravljalo o položaju na naših obrtnonadaljevalnih šolah. Sledila je razprava o določilu finančnega zakona, da edino trgovski minister daje dovoljenje za ustanavljanje novih industrijskih in fabriških podjetij. Seja je soglasno odobrila odporno akcijo proti uzakonjenju tega določila ter sklenila udeležiti se po dveh članih deputacije vseh zbornic, ki naj intervenira za izločitev tega določila iz finančnega zakona. Obširno se je govorilo o izrednih prispevkih za posebno porabo cest po § 22. zakona z dne 21. februarja 1912., ki se zahtevajo v zelo različnih zneskih od trgovskih in industrijskih interesentov. Osvojen je bil predlog, da se opozori gradbeno direkcijo na položaj in predlaga anketo onih, ki so zainteresirani na enotni in zadovoljivi ureditvi tega vprašanja. Podrobna razprava se je vršila glede kuluka, zlasti v kolikor zadeva privatne nameščence, ter so bili storjeni sklepi za akcijo, ki naj doseže odpravo nedostatkov. Sledilo je obširno poročilo o socialnem zavarovanju in o nedostatkih v tej zavarovalni stroki — Odobrena je bila predlagana obširna spomenica, ki se pošlje ministru za socialno politiko zaradi reforme in reorganizacije. Z odobravanjem je bila sprejeta resolucija, ki se obrača proti novi naredbi glede povišanja prispevkov pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani. Poudarjala se je zlasti okolnost, da trpi naša konkurenčna zmožnost v veliki meri, ker obstoja pokojninsko zavarovanje samo v Sloveniji in Dalmaciji. Obsežno poročilo je bilo podano in odobreno o trgovski pogodbi z Avstrijo, nadalje o akcijah zbornice v poštno-prometnih zadevah in o številnih akcijah v železno-prometnih zadevah. Popoldne so imeli seje obrtni, trgo-

vinski in industrijski odsek. Razprava o pogodbi z Avstrijo se je nadaljevala v seji združenih odsekov tudi še drugi dan 13. t. m.

Seja obrtnega odseka Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Zadnje zborovanje združenih odsekov Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, ki se je vršilo, kakor smo že zgoraj omenili, dva dni (12. in 13. novembra) je dovršilo zelo plodno delo. Tu hočemo omeniti le razne obrtnopravne zadeve, ki jih je rešil obrtni odsek pod predsedstvom g. Franchettija. V razpravi so bile med drugim dispENZne prošnje, glede katerih so bile izrečene sledeče rešitve: prošnja Josipa Debeljaka iz Šmarja za kovaški obrt se je priporočala le pogojno; Lovra Belca iz Kamnika za vodnoinstalacijski obrt se ni priporočala; Ivana Kuneja iz Ljubljane za mehanikarstvo se je priporočala; Franceta Pažona od Sv. Roka za krojaštvo se ni priporočala; Antona Accetta iz Ljubljane za mehanikarski obrt se ni priporočala; Alojzija Kumra iz Grabovij za kolarstvo se je priporočala le pod pogojem, da prestane pomagalsko preizkušnjo; Avgusta Svajgarja iz Braslovč za ključavničarstvo se ni priporočala; Tomaža Zdravca iz Cerovca za sodarstvo se je priporočala; Franceta Volmarja iz Vurmata za krojaštvo se je priporočala le pod pogojem, če dopolni štiritletno, za invalide predpisano službeno dobo; Josipa Fabjančiča iz Slivnice za čevljarstvo se ni priporočala; Josipa Šipka iz Laškega za inštalaterstvo se ni priporočala; Josipa Vedeta iz Podvina za ključavničarstvo se ni priporočala; Josipa Juga iz Ljubljane za črkoslikarstvo in soboslikarstvo se ni priporočala. Dalje se je priporočalo imenovanje Alojzija Vodnika, kamnoseškega mojstra v Ljubljani, za predsednika izpraševalne komisije pri Pokrajinski zadrugi kamnoseških mojstrov v Ljubljani, Josipa Hafnerja in Franceta Babiča, krojaških mojstrov, za predsednika, odnosno njegovega namestnika pri preizkuševalni komisiji za Krojaške zadrage v Škofji Loki. Ustanovitev strokovne zadrage slikarjev s pridružitvijo pleskarjev, kiparjev in pozlatarjev za politični okraj Celje, Brežice, Konjice in sodni okraj Rogatec, Slovenjgradec in Šoštanj se ni priporočala, ker bi bilo tako združenje umestno le za vse Spodnje Štajersko, torej s pritegnitvijo okoliša Maribora in Prekmurja. Sklep seje celjskih brivcev pod predsedstvom načelnika Zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev v Mariboru, ki ima v Celju le zaupništvo, v katerem se določa, da se izpremeni delovni čas za celjske brivnice, se je smatral za neveljavnega, ker more sklepati o tem v zmislu pravil in obrtnega reda le zadruga, ne pa člani okoliša lokalnega zaupništva zadruga sami. Posebno važni pa so bili sklepi obrtnega odseka, ki se tičejo načelnih obrtnopravnih vprašanj. V tem pogledu je podal na vprašanje oblasti, odnosno obrtnih zadrug odsek načelne izjave o sledečem: Ali je ob priliki preselitve obrta v drug kraj vedno oproščen dotični obrtnik ponovnega dokaza usposobljenosti (§ 43. obrt. reda)? Ali in pod kakšnimi pogoji sme tapetniški mojster z mizarskimi pomočniki opravljati tudi mizarska dela na svojih tapetniških izdelkih in v katero zadrugo je treba vpisati take pomožne delavce druge rokodelske panoge? Ali sme železninarsko tovarniško podjetje imeti krojaške delavnice, kjer se izdeluje obleka za tovarniške uslužbenke? Ali je upravičen slikati fasade slikar ali zidar? Kakšna vrsta koncesijiranega obrta je postavljanje naprav za napeljavo elektrike in obratovanje s temi napravami po električni zadrugi, ki elektrike ne proizvaja sama, temveč jo dobiva od tuje elektrarne? Ali in katera dela smejo opravljati kiparji pri nagrobnih spomenikih? Za kakšne vrste opravila v obrtnopravnem oziru je smatrati kopanje zemeljskih barv na lastnem zemljišču in prodajanje istih, če se vrši to ne samo v enem ali nekaj osamljenih primerih, temveč redoma? Ali je pleskanje s posebnim brizgalnim aparatom smatrati za opravilo, ki spada v izključni

delokrog pleskarskih rokodelcev, ali pa za prost obrt! Ali sme konfekcijska tovarna delati obleke po naročilu za vsakega posameznika, kakor to delajo rokodelci-krojači? Ali smejo prodajati slaščičarji tudi likerje že na podlagi obrtnega lista za slaščičarski obrt? Ali sme mestni magistrat ljubljanski opravljati rokodelska dela, ki so potrebna pri njegovi ekonomiji, z uslužbenci, ki so večji rokodelstva? Ali je smatrati povečanje portretnih fotografij za opravilo, ki ga smejo izvrševati le fotografski rokodelci in za kakšno opravilo je smatrati nabiranje naročil za taka dela po osebi, ki je v to pooblaščen od strani fotografa? Omejitve delokroga trgovskih vrtnarjev od trgovcev s cveticami. Ali sme krojač delati tudi damsko obleko, opremljati obleko s kožuhovino in izdelavati čepice iz sukna? Ali naj se dovoljuje vračunanje dispenznim potom 1.) dela v tovarnah, če se dotičnik ni nikoli učil po predpisih obrtnega reda, pa je z dolgoletnim delom v tovarni pridobil primerno sposobnost za odgovarjajočo rokodelsko panogo, 2.) dela rokodelskih pomočnikov v rudniških in premogokopnih specialnih rokodelskih delavnicah kot delo pomočnika pri rokodelcu, kakor velja to za dela v železniških delavnicah. Postopoma hočemo objavljati v našem listu izvlečke teh izjav, ki bodo služile zadrugam, pa tudi posameznim obrtnikom kot nekake smernice, ker je potrebno, da se pri obravnavanju morebitnih bodočih primerov drži po možnosti enotna praksa.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pararjev v Ljubljani obvešča svoje člane, da je upravni odbor mestne elektrarne na svoji seji dne 1. oktobra prošnje naše zadruge, da bi smela goreti v izložbenih oknih naših članov po ena žarnica, odklonil. Obenem nas opozarja, da bi bila vsaka nadaljnja prošnja brezuspešna.

Ljubljanski velesejem. Komaj se je zaključil letošnji, krasno uspeli III. velesejem, že se vrše prve priprave za prihodnjeletni, četrti velesejem, ki se bo vršil nekako v istem času kot pretečni. Organizatorji ljubljanskih velesjemov razmišljajo o tem, da bi se velesejem reorganiziral in še bolj prilagodil sedanjim prilikam. Prihodnji velesejem bo centraliziral industrijo, obrt in trgovino vse države, posebno pa ono Slovenije, ker se je doba prirejanja industrijsko-obrtnih razstav v Mariboru zaključila in se bo naša bujno cvetoča industrija in obrt na severu naše države reprezentirala na skupni prireditvi, na IV. velesjemu v Ljubljani. Posebno se bo še prihodnje leto polagala pažnja na našo obrt, da bo i ona častno zastopana in pokazala, da vodi njena pot kvišku, k napredku, in pa pažnja na naše kmetijstvo. — Pridobitni krogov iz sedanjih kriz ne bo rešil nihče, premagati jih morajo sami z vztrajnim delom. Veselje do dela pa se podkrepi s samozavestjo v našo moč in zmožnost. Pogled na vsako leto vedno bolj razvijajočo in izpopolnjujočo se produktivnost pridobitnih krogov, ki pokažejo svoje proizvode javnosti enkrat na leto, na ljubljanskem velesjemu, osvežuje in poživlja njihovo samozavest. — Velesjmi v Ljubljani so rodili že obilo dobrih sadov, zveze naših industrijev, trgovcev in obrtnikov s pridobitni krogi Hrvatske in južnejših krajev naše države ter inozemstva s njih uspeh. Oni, ena najvažnejših narodnogospodarskih institucij, so se izkazali kot potrebni za razvoj in napredek naše mlade industrije, obrti in trgovine in jih je treba že danes smatrati kot trajno ustanovo. Od vseh po vojni prirejenih velesjemov ima ljubljanski največ predpogojev za uspešen obstoj: nahaja se v onem delu naše države, kjer je industrija najbolj razvita, torej v našem industrijskem centru, poleg tega pa ima Ljubljana najbližje in najugodnejše zveze z inozemstvom, kar je z ozirom na

dejstvo, da smo v industrijskih izdelkih inozemstva še vedno odvisni, največje važnosti. Severni in zahodni narodi Evrope imenujejo Ljubljano ključ do bregov Jadranskega morja in vrata, skozi katera vodijo ceste v Orijent, kar daje pečat tudi ljubljanskim velesjemom.

Sestanek obrtnikov v Mariboru. V nedeljo dne 11. t. m. je priredilo Slovensko obrtniško društvo v Mariboru dobro obiskan informativen sestanek obrtnikov, ki se je pečal z izterjavanjem davkov v Mariboru. Mariborski davčni urad ni celo leto razpošiljal opozoritvenih položnic, ampak jih razpošilja šele v zadnjem času. Naravno so davčni zaostanki dosegli naravnost ogromne zneske, katerih posamezniki kljub najboljši volji ne morejo na enkrat poravnati. Na shodu se je poudarjalo in od strani nekaterih članov davčnih komisij tudi dokazalo na konkretnih primerih, da ocene dohodkov v splošnem ustrezajo dejanskim razmeram, ampak da ustvarja občutnost davčnih bremen v prvi vrsti naša davčna zakonodaja. Posebno občutna je dohodnina, ki dosega spričo razvredbe denarja že pri zneskih, ki znašajo za sedanje razmere komaj eksistenčni minimum, v zvezi z invalidskim davkom in 30odstotnim poviškom 15 do 20odstotno davčno obremenitev. Občutno obremenitev povzročata tudi davek na poslovni promet, osobito za male obrtnike, ker davčno oblastvo pojem pretežnega sodelovanja kapitala očitno preozkosrčno razlaga in predpisuje davek na poslovni promet tudi obrtnikom, pri katerih so dani vsi pogoji za oprostitev. Sestanek je spretno vodil predsednik g. Novak, o ostrogi davčne zakonodaje je poročal g. Žagar, debate pa sta se udeležila med drugimi gg. Džamonja in Glaser. Na predlog predsednika g. Novaka se je sklenilo naprositi finančno upravo, da blagohotno obravnava prošnje za odplačevanje davčnih zaostankov v obrokih, in opozoriti narodne poslance na nujno potrebo, da se davčna zakonodaja v Sloveniji ublaži. Na koncu sestanka je poročal g. Novak o občutnosti socialnih dajatev za delavstvo in o nerednostih pri izplačilu bolniških prispevkov, katere dobivajo posamezni delavci šele po nekaterih tednih. Navzoči so z odobravanjem vzeli na znanje zgotovilo g. predsednika, da hoče društvo posvetiti poslovanju okrožnega urada za zavarovanje delavcev posebno pozornost in vse potrebno ukreniti, da se odpravijo nerednosti, ki se v zadnjem času vedno pogosteje pojavljajo.

Državna borza dela. Pri vseh Državnih borzah dela v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 14. do 20. oktobra 1923. dela 245 moških in 124 ženskih delovnih moči. Delojemalci so pa iskali 148 moških in 130 ženskih del. moči. Posredovanj se je izvršilo 204. Promet od 1. januarja do 20. oktobra 1923. izkazuje 39.107 strank, in sicer 17.831 delodajalcev in 21.186 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 11.599. Dela iščejo: Pri Državni borzi dela v Ljubljani: rudarji, vrtnarji, kamnosek, steklar, kovači, stavbeni in strojni ključavničarji, kleparji, železostugarji, zlatar, elektromonterji, mehaniki, mizarji, kolarji, žagarji, sedlar, tapetnik, krojači, čevljarji, knjigovezi, peki, mesarji, zidarji, tesarji, pleskarji, dimnikar, tiskarski strojnik, strojniki, kurjači, trgovski sovrudniki, oskrbnik, risar narodne ornamentike, delovodja lesne stroke, knjigovodje, knjigovodja-praktikant, kontorist-praktikant, trgovski potnik, skladiščniki, pisarniška moč, sluge, vratarji, čuvaji, pazniki, vajenci, vaječke, vzgojiteljice, trgovske sotrudnice, kontoristinje, restavracijska blagajničarka, šivilje, natakarije, hišnica, delavke, gospodinje itd. Pri Državni borzi dela v Mariboru: gospodinje, hlapci, ekonomski, poljedelski in gozdarski nadzornik, drvarji, rudarji, vrtnarji, kamno-

seki, lončar, orodni in podkovski kovači, stavbeni in strojni ključavničarji, kotlarji, železostrugarji, kleparji, konstrukter, mehaniki, urar, mizarji, kolarji, sodarji, sedlarji, usnar, tapetniki, krojači, šivilje, perice, čevljarji, mlinarji, peki, mesarji, slašičičarji, natararji, natararice, hotelske sobarice, laborant, zidarji, slikarji, tesarji, dimnikar, fotograf, strojniki, sluge, trgovski pomočniki, prodajalke, pomožni in tovarniški delavci in delavke, hišniki, hišnice, pisarniške moči, kontoristinje, bolniška strežnica, vzgojiteljice itd. Pri Državni borzi dela v Ptuj: ekonom, gozdar, lovec, hlapeci, viničarji, rudarji, lončar, ključavničarji, mizarji, kolar, sedlarji, krojači, čevljarji, klobučar, knjigo-vez, mlinarji, pek, slašičičar, mesar, laborant, strojniki, kurjači, vrtnar, trgovski sodruđniki, skladišnik, dninarji, pisarniške moči, paradni kočijaž, bolničar, natararice, blagajničarke, kontoristinje, strojepiske, sobarice, služkinje, vajenci, vajenke. Pri Državni borzi dela v Murski Soboti: služkinje, ključavničarski mehanik, mlinar itd. V delo se sprejmejo: Pri Državni borzi dela v Ljubljani: rudarji, gozdni delavci, drvarji, starejši stavbeni ključavničarji, železostrugarji, kleparji, kotlarji, mizarji, žagarji za vodno žago, žagarji za venecijansko žago, žagarji gateristi, čevljarji, krojači, klobučarji, ščetarji, sodavičar, zidarji, slikarji, strojevodje, Bagger-mojstri, nočni čuvaj, vajenci, perfektna kuharica, sluginja, pomivalke, postrežnice, kmečke dekletke itd. Pri Državni borzi dela v Mariboru: gospodinje, hlapeci, dekletke, viničarji, majarji, drvarji, rudarji, vrtnar, kovači za orodje, podkovski kovač, železostrugarji, elektromonterji, kleparji, strojni ključavničarji, gateristi, mizarji za parkete, stavbeni mizarji, čevljarji, prirezovalec gornjih delov čevljev, krojači, mlinar, pek, slikarji, zidarji, tovarniški delavci v tovarni usnja, pisarniški in gospod. sluga, šivilje za perilo, šteparica vrhnjih delov čevljev, vzgojiteljice, varuške, služkinje, kuharice, sobarice, korespondentke, tovarniške delavke, vajenke za šivanje perila, vajenka v mlekarno, vajenci itd. Pri Državni borzi dela v Ptuj: pristavi, viničarji, hlapeci, rudarji, vrtnar, lončar, kovač, kolar, sodar, strugar za izdelovanje pip, pletarji, sedlarji, jermenar, čevljarji, zidarji, hišni hlapeci, občinski tajnik, kmečke dekletke, kuharice, gospodinja, sobarice, služkinje, vajenci itd. Pri Državni borzi dela v Murski Soboti: krojaški pomoč., krojaški vajenec, kuharice itd.

Občni zbor Čevljarske obrtne zadruga v Ljubljani se je vršil v nedeljo 21. oktobra t. l. v restavracijskem vrtnem salonu «Pri levu». Navzočih je bilo nad 90 članov. Načelnik g. Matej Oblak otvoril od desetih dopoldne redni občni zbor, konstatira sklepčnost ter pozdravi navzoče, med njimi tudi obrtnega komisarja gosp. dr. Kodreta. V začetku svojega govora je poudarjal, da je odbor polagal posebno važnost na fušarstvo, ki je ravno pri čevljarski obrti tako razvito kakor skoraj pri nobeni drugi obrti. O tej zadevi je bilo oddanih 55 ovadb in 19 drugih vlog, skupaj 74 vlog. V zadrugo je na novo pristopilo vsled intervencije in ovadb 24 članov. Načelnik se spominja tudi, da so med letom umrli štirje člani, in sicer: Karel Kordelič, Franc Jezeršek, Ivan Košak in Franc Pojč, nakar so zborovalci v znak sožalja vstali raz sedeže. — Tajnik g. Josip Breskvar je poročal obširno o delovanju odbora v poslovni dobi od 15. oktobra 1922. do 15. oktobra 1923. Zadruga ima 271 članov, med letom je oglasilo 21 članov obrt, vajencev je vpisanih 230. Odbor je imel osem rednih sej, več sestankov in en izredni občni zbor. Posebno se je poudarjalo pri sejah, kako potrebna je obrtnonadaljevalna šola, posebno za čevljarske vajence. Ako se

obrtnonadaljevalna šola zopet ne otvori, jo bo zadruga sama otvorila za svoje vajence. — Blagajnik g. Kralj poročala, da je imela zadruga v tem poslovnem letu Din 15.251·25 dohodkov in Din 10.596·20 izdatkov ter ima s 15. oktobrom t. l. Din 9758.— čistega premoženja. O premembi pravil se je razvila daljša debata, zlasti se je premenil naslov zadruga, ki naj se imenuje «Zadruga čevljarjev za sodni okraj Ljubljano in okolico». Izpremenile so se tudi nekatere druge točke. Živahna debata pa se je razvila o določitvi zadružnih doklad za leto 1923. O tem se je končno sklenilo: Kdor dela sam in največ z dvema vajencema, plača letno zadružno doklado 25 Din, do dveh pomočnikov 50 Din, do štirih pomočnikov 100 Din, do šestih pomočnikov 150 Din, do desetih pomočnikov pa 250 Din. V odbor Zveze obrtnih zadrug je bil izvoljen g. Mart. Kralj, za njegovega namestnika pa g. Ivan Rozman. O mojstrski preizkušnji je obširno poročal g. načelnik in se je na njegov predlog sklenilo, naj napravi odbor poslovnik o mojstrski preizkušnji ter ga odpošlje opremljenega s tozadevno prošnjo oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani. Ker je bil dnevni red izčrpan, se je načelnik zahvalil za udeležbo in zaključil občni zbor ob eni popoldne.

Vse industrijske, obrtne in trgovske tvrdke opozarja trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, da stopi v veljavo z dnem 15. novembra t. l. nov zakon o izmenah in dopolnilih k zakonu o taksah in pristojbinah, po katerem je kolkovati prošnje za izstavitev uvoznih in izvoznih potrdil, nadalje svedočb o izvoru, potrdil o protokolaciji itd. s kolkom za 5 Din (doslej le 3 Din) ter potrdila sama pa s kolkom za 20 Din (doslej le 10 Din). Prosilci naj torej prilagajo pričenši s 15. novembrom t. l. s 5 Din kolkovanim prošnjam še po 20 Din v kolkih za vsako potrdilo. Zbornična taksa za vsako potrdilo po 5 Din ostane še nadalje ista in jo je prilagati prošnjam v gotovini.

Izplačevanje odškodnine za izgubljene in poškodovane poštne pakete. Trgovska in obrtniška zbornica je na pritožbe interesentov, da se do sedaj še niso izplačale odškodnine za pred prevratom izgubljene in poškodovane poštne pakete kakor tudi zaradi zamudnega poslovanja poštних uradov pri reklamacijskem postopanju, intervenirala pri direkciji pošt in brzojavov v Ljubljani in je prejela ter podala sledeče pojasnilo: Glede odškodnin za predprevratne pošiljke prideta v poštev rimska in budimpeštanska konvencija, ki obravnava določila glede medsebojnega končnega obračuna zainteresiranih poštних uprav (t. i. poštne uprave naše kraljevine in poštних uprav Avstrije, Italije, Poljske, Češkoslovaške, Romunije in Madžarske) z bivšo avstrijsko-madžarsko in vojno poštno upravo. Na podlagi navedenih konvencij in uputstva k njima, ki ga je izdalo ministrstvo pošte in telegrafa v Beogradu z razpisom št. 14.014 z dne 10. maja t. l., je poštna direkcija v Ljubljani predložila zadevne odškodninske izkaze za med vojno izgubljene, odnosno oplenjene pošiljke kontrolnemu odelenju ministrstva z uradnim poročilom z dne 24. septembra 1923. po št. 31.018/IIb-23. Kakor hitro bo ministrstvo direkcijo obvestilo o rezultatu končnega obračuna in bo v to svrhu določeno valutno razmerje za v bivših avstrijskih kronah označene odškodninske zneske, bo poštna direkcija pričela z nakazovanjem pripadajočih odškodnin. Zbornica urgira obenem s posebno vlogo pospešeno rešitev zadeve pri ministrstvu pošt in brzojavov. Glede odškodnin za pošiljke po prevratu nakazuje poštna direkcija zneske mesečno v

skupinah, v mnogih primerih pa tudi takoj, ko so uradne poizvedbe o vsaki posamezni pošiljki končane. Direkcija pripominja, da zahteva rešitev sličnih poizvedb več mesecev, v več slučajih tudi celo leto in še več, preden se poizvedbe v polnem obsegu dovršijo, ker se morajo pritegniti v razpravo vedno vse direkcije, katerih uradi so imeli količkaj posla s pošiljkami. V tem oziru so bile velike težkoče v prvi dobi po prevratu, katere težkoče so pa danes do malih izjem odstranjene in se vrši izplačevanje odškodnin normalno.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

FRAN RAVNIKAR

LJUBLJANA

Linhartova ulica št. 25.

Stavbeno in umetno tesarstvo, stavbeno mizarstvo, parna žaga in lesna industrija.
Parna in električna gonilna sila.

Telefon št. 415.
Poštni čekovni rač. 11.428.

KOLESA
IN VSE POTREBŠČINE
VAM NUDI NAJCENEJE IN NAJBOLJŠE

J. GOREC
LJUBLJANA

PALAČA LJUBLJANSKE KREDITNE
BANKE

„DUNAV“

ZAVAROVALNA DELNIŠKA DRUŽBA

V ZAGREBU

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani

Zavarovalni oddelki:

Požar - Življenje - Vlom - Steklo - Transport - Toča - Nezgode - Jamstvo.

○○○

Posebni oddelek za življensko zavarovanje brez zdravniške preiskave do 15.000 Din po ugodnih pogojih in cenah.

Pojasnila daje in cenike razpošilja poštine prosto

PODRUŽNICA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica 3.

Pošteni posredovalci se sprejemajo.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo počenši s 1. novembrom 1922. za pol odstotka višje, torej s

5%

od dne vloge do dne dviga.

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila
na menice in kredite
v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

IVAN ZAKOTNIK

mestni tesarski mojster

Telefon
števil. 379.

LJUBLJANA

Telefon
števil. 379.

Dunajska cesta 46.

.....

Usakournstna tesarska dela, moderne lesne
stabe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne,
cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice,
leženice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Građba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. — Tovarna furnirja.

JADRANSKA BANKA

Beograd.

Dionička glavnica: Din 60,000.000.—

Rezerva: Din 30,000.000.—

PODRUŽNICE:

Bled,	Jesenice,	Prevalje,
Cavtat,	Korčula,	Sarajevo,
Celje,	Kotor,	Šplit,
Dubrovnik,	Kranj,	Šibenik,
Hercegnovi,	Ljubljana,	Tržič.
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.
	Metkovič,	

— AMERIKANSKI ODIO —

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afiliirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zader,
Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82.
New-York City. **Banko Jugoslavo de Chile,**
Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos,
Porvenir.

Strojne tovarne in livarne, d. d.

..... v Ljubljani, Dunajska cesta št. 35

Brzojavi: Stroj

Telefon št. 142 in 230

Stroji za obdelovanje lesa

Turbine

Sesaljke

Transmisije

Armature

Zvonovi

Železolivarna

Kovinska